

Instrucció 2/2018, sobre la tramitació del comunicat de lesions

1. Justificació

L'article 3.4 de la Llei orgànica 1/1979, de 26 de setembre, general penitenciària (LOGP) imposa a l'Administració penitenciària l'obligació de vetllar per la vida, la salut i la integritat de les persones internes, alhora que li correspon, també, la missió de garantir l'ordre i la seguretat interior dels establiments penitenciaris (article 64 del Reglament penitenciari –RP-, aprovat pel Reial decret 190/1996, de 9 de febrer).

Per la seva banda, l'article 68 del Reglament d'organització i funcionament dels serveis d'execució penal a Catalunya (ROFSEPC), aprovat pel Decret 329/2006, de 5 de setembre, estableix que l'assistència sanitària té caràcter integral i contempla tant la prevenció com a la curació i la rehabilitació i, a tal efecte, aquesta assistència s'ha de realitzar preferentment a través de la xarxa sanitària d'utilització pública dependent del departament competent en matèria de salut (article 69), d'acord amb el programa que elaborin els responsables de salut penitenciària (article 70).

En el marc dels protocols d'actuació que es duen a terme per part dels facultatius mèdics en la prestació de l'assistència sanitària, s'utilitzen uns comunicats de lesions per tal de posar en coneixement de les autoritats corresponents aquelles lesions que presentin les persones internes, i que detectin en el decurs de l'exercici de la seva funció.

Actualment, aquests comunicats de lesions es tramiten a través del cap de servei de l'establiment, conforme a un model establert. No obstant això, i d'acord amb les necessitats manifestades pels responsables del Programa de Salut Penitenciària, esdevé necessari canviar el model del comunicat de lesions, així com la via de comunicació a la direcció del centre penitenciari.

Cal significar que el nou model de comunicat de lesions aporta molta més informació que la que es recull en el moment actual, que bàsicament es limita a fer una descripció de l'estat de salut de la persona interna i de les lesions observades.

Les raons principals al·ludides per fer els canvis són:

- Harmonització del funcionament dels centres penitenciaris amb el que es porta a terme a qualsevol altra unitat sanitària exterior.
- Obligació legal derivada de la normativa que els és pròpia.
- Protecció de dades de caràcter personal.
- Compliment dels procediments establerts als Protocol d'Istanbul.
- Requeriment del Síndic de Greuges i Defensor del Pueblo.

2.- Concepte de comunicat de lesions

A efectes penitenciaris, el comunicat de lesions és el document mitjançant el qual el professional facultatiu mèdic comunica **al jutge de guàrdia** corresponent les lesions

observades en el seu exercici professional, derivades presumptament d'una acció agressiva il·lícita.

3.- Contingut del comunicat de lesions

El comunicat de lesions s'ha de redactar en un formulari d'ús comú per a tot l'àmbit del departament competent en matèria de salut. Sintèticament, ha de recollir el relat del pacient sobre els fets i/o circumstàncies origen de les lesions, allò que el facultatiu mèdic manifesti en virtut de la seva observació, així com la manera com es duu a terme la visita.

4.- Criteris de tramitació

En compliment de l'obligació de l'Administració penitenciària de vetllar per la vida, la integritat i la salut de les persones internes, en la qual s'incardina també l'actuació dels professionals de l'àmbit de la salut d'acord amb el marc normatiu vigent, és important que, des dels centres penitenciaris, es disposi de tota la informació necessària per protegir aquests béns jurídics, en ares a una actuació en primera instància i sense dilacions injustificades. Per aquest motiu, han de tenir coneixement immediat de qualsevol situació que vulneri o posi en risc la vida, la integritat o la salut de qualsevol persona dins l'establiment penitenciari.

En conseqüència, segons l'acord pres amb els responsables del Programa de Salut Penitenciària, cal seguir els tràmits següents:

- En el moment en que el/la metge/essa detecti o tingui coneixement d'una situació compatible amb una agressió, ha de visitar la persona interna afectada i seguir els protocols sanitaris adients.
- Acte seguit, ha d'emetre **un comunicat de lesions per duplicat**, per tal que es lliuri al cap de serveis en dos sobres tancats, un adreçat al director de l'establiment i un altre al jutjat de guàrdia corresponent.
- El lliurament d'aquests sobres ha d'anar acompanyat d'un ofici on el/la facultatiu/va ha d'indicar si, al seu parer, la direcció del centre hauria de prendre o no **mesures immediates** per a la salvaguarda de la vida, la integritat o la salut de la persona interna o d'altres persones.
- El cap de serveis:
 - Si no hi ha indicació d'immediatesa en l'adopció de mesures, ha de dipositar la documentació en el lloc adequat als efectes de despatxar-la el dia següent amb el director i/o comandaments que correspongui.
 - Si hi ha indicació d'immediatesa en l'adopció de mesures:
 - Ha de lliurar immediatament els sobres al director -o comandament d'incidències- si és al centre;
 - Si el director -o comandament d'incidències- no és al centre, ha d'obrir el sobre adreçat al director, i ha d'adoptar les mesures provisionals de prevenció general o especial establertes per la legislació penitenciària que siguin necessàries, informant immediatament al director -o comandament d'incidències-, conforme a les previsions de l'article 64.e) del ROFSEPC.
 - Ha d'emetre un informe escrit al director sobre les mesures adoptades.
- El director -o comandament d'incidències-:
 - Si és al centre, ha d'adoptar les mesures provisionals de prevenció general o especial establertes per la legislació penitenciària que siguin necessàries.
 - Si no és al centre, un cop informat pel cap de serveis, ha de ratificar o modificar les mesures adoptades.

5.- Comunicació al jutjat de guàrdia

La direcció del centre, en tot cas, ha de trametre el sobre tancat adreçat al jutjat de guàrdia.

No obstant això, en virtut de la competència prevista a l'art. 12 del ROFSEPC i conforme a les previsions de l'art. 232.4 del RP, la direcció del centre ha de valorar si els fets esdevinguts poden ser constitutius d'un possible delicte i, en aquest cas, ha de trametre al mateix jutjat de guàrdia els informes dels fets i les diligències de prevenció que es considerin necessàries.

En qualsevol cas, els comunicats de lesions derivats de la utilització legítima de mitjans coercitius s'han de derivar, amb la resta de la documentació, al jutjat de vigilància penitenciària corresponent.

Disposició final

La present Instrucció s'ha de llegir en la primera reunió del Consell de Direcció que tingui lloc després de rebre-la en l'establiment penitenciari, perquè se'n tingui constància i coneixement, i se'n doni difusió en els termes establerts a l'article 13.2 d).2) del Reglament d'organització i funcionament dels serveis d'execució penal a Catalunya, aprovat pel Decret 329/2006, de 5 de setembre.

En rebre-la, se n'ha de notificar la recepció a la Direcció General de Serveis Penitenciaris.

En cas de dubte o necessitat d'interpretació d'aquesta instrucció, s'ha d'adreçar la consulta a la Subdirecció General de Centres i Gestió Penitenciària.

Aquesta instrucció entra en vigor a partir del dia 1 de juny de 2018

El director general

Amand Calderó i Monfort

Barcelona (a la data de la signatura electrònica)